

Anahtar Sözcükler
Küçültme, Ekler, Rus Dili, Şefkat, Küçümseme

Keywords
Diminutive, Suffixes, Russian Language, Affection, Disdain

RUSÇA KİŞİ ADLARINDA KÜÇÜLTME EKLERİ

DIMINUTIVE SUFFIXES IN RUSSIAN PERSONAL NAMES

• Filiz Karakale

Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, fkarakale@pau.edu.tr

Öz

Küçültme ekleri almış adlar Rus kültüründe çok yaygındır. Bu ekler varlık adlarına ve kişi adlarına gelebilmektedir. Çoğunlukla gündelik diyaloglarda, resmî olmayan ortamlarda kullanılan bu ekler yardımıyla daha yansız kısa adlar oluşturulabildiği gibi şefkat, yakınlık, sevgi, dostluk kimi zaman takılma, küçümseme ya da ince alay gibi pek çok duygu ifade edilebilir. Bu şekilde sözcük, öznel değerlendirme içeren duygu yüklü bir ifadeye bürünür. Bu duygular olumlu ya da olumsuz olabilir. Rus dili özellikle küçültme-şefkat ekleri bakımından çok zengin bir dildir. Her konuşmada bu eklerle süslenmiş sözcüklere ve kişi adlarına rastlamak mümkündür. Bu küçültme ifadeleri sadece yaşça küçüklere, çocuklara hitap ederken değil, yetişkinler arasında da sıklıkla kullanılır. Kişiadbilim (antroponimi) çalışmalarında küçültme ekleri önemli bir yer tutar. Bu çalışmada Rusça kişi adlarında küçültme ekleri semantik açıdan incelenerek örneklerle desteklenecektir. Bu ekleri alan kişi adlarının günümüzdeki kullanımı üzerinde durulacaktır.

Abstract

Names that have taken the diminutive suffixes are very common in Russian culture. These suffixes can be in the names of persons as well as in the names of nouns. With the help of these suffixes mostly used in everyday dialogue and informal settings, more neutral short names can be created as well as affection, intimacy, love, friendship, sometimes hanging, scorn, or many expressions such as mockery can be expressed. In this way, the word becomes an emotionally charged expression that includes subjective evaluation. These feelings can be positive or negative. Russian language is a very rich language in terms of diminutive and affectionate suffixes. It is possible to come across words and person names adorned with these appendices in every conversation. These diminutive expressions are often used not only when addressing younger children, but also among adults. Suffixes of diminutive play an important role in anthroponymy. In this study, diminutive suffixes in the names of people in Russian will be examined semantically and supported with examples. The current use of names with diminutive suffixes will be emphasized.

Giriş

Rusçada *уменьшительные суффиксы* ya da *дими́нутивные суффиксы* şeklinde adlandırılan küçültme ekleri, çoğunlukla *Субъективно-оценочные суффиксы* (Öznel Değer Biçme Ekleri) başlığı altında incelenen bir konudur. Fakat 'Küçültme Ekleri' içinde herhangi bir duygu taşımayıp sadece küçültme (diminutive) anlamı veren ekler de bulunmaktadır. Küçültme anlamı ile cansız varlıklarda çoğunlukla boyut olarak küçüklük kastedilirken (стóлик: küçük masa, sehpa) kişi adlarında kısa ad kastedilmektedir. Örneğin 'Натáлья' (Natal'ya) bir kadın adıdır ve adın sözlüklerdeki orijinal, uzun halidir (полная форма). 'Натáша' (Nataşa) ise adın kısa formudur (краткая форма). Kısa ad, Türkçedeki 'İbrahim' adının 'İbo' şeklinde kısaltılması gibi taşıdığı duygu bakımından daha nötr olup resmi olmayan bir kullanımdır. Arkadaşlar, yaşlılar arasında sıklıkla kullanılır. Bu ekler, ada herhangi bir duygu yüklemesler. 'Küçültme ekleri' başlığı içinde yer alan *Эмоционально-экспрессивные суффиксы* (Duygu Yüklü Çok Anlamlı Ekler) ise sözcüğün küçüklük anlamına ya da kişi adının kısa formuna belirli bir ifade yükler (Karakale, 2019: 158). Yakınlık, şefkat, acıma, küçümseme, hor görme, ince alay ya da şaka yollu takılma gibi çok farklı anlamlara sahip olan bu ekler, bir bakıma değer biçme görevi görürler. Değer biçme ekleri verdiği anlama göre küçültme-şefkat, sadece şefkat, küçümseme şeklinde kendi içinde de sınıflandırılabilir. Bu ekler, günlük hayatta çok sık kullanılmakta olup küçültme ekleri ile süslenmiş konuşmalar Rus kültürünün bir parçasıdır.

Rus dili, küçültme ekleri bakımından çok zengin olup aynı isme farklı ya da benzer anlamlarda (aralarında ince ayrımlar olan) pek çok farklı ek gelebilir. Üstteki 'Натáлья' (Natal'ya) örneğine tekrar bakılacak olursa değer biçme ekleri ile adın bu orijinal, uzun formundan ya da kısa formu olan 'Натáша' (Nataşa) sözcüğünden pek çok yeni ifade oluşturulabilir. Örneğin 'Натáшенька' (Nataşen'ka) sevimlilik ve şefkat ifadesi taşır. 'Натáлочка' (Nataloçka) benzer şekilde samimiyet ve sevgi ya da muhababının yaşça küçüklüğünü belirtir. Bu ad için daha pek çok küçültme örneği verilebilir: Натáшка (Nataşka), Наташу́лька (Nataşul'ka), Натáльчик (Natal'çik), Натáлка, (Natal'ka) Натáха (Nataha), Нату́ля (Natulya), Натáлька (Natal'ka), Натулёк (Natulyok), Наталю́сик (Natalyusik), Háтик (Natik), Тáтка (Tatka), Ту́ся (Tusya), Тáша (Taşa), Тáта (Tata), Háта (Nata), Натáлишка (Natalişka), Натáшечка (Nataşeçka), Наталёночек (Natalyonoçek), Наталю́шечка (Natalyuşeçka). Sayılan bu adların içinde küçültme-şefkat ifadelerini pekiştiren ya da küçümseme ve alay bildiren türevleri de vardır. Aynı şekilde bir erkek adı olan Пётр (Pyotr) ya da bu adın kısa formu olan Пётя (Petya) sözcüğünden pek çok yeni ifade oluşturulabilir: Петю́ха (Petyuha), Петю́ша (Petyuşa), Петю́шенька (Petyuşen'ka), Петю́шечка (Petyuşeçka), Петю́шка (Petyuşka) (Petrovskiy, 1966: 342).

Rusçada çok farklı küçültme ekleri ile oluşturulan bu ifade zenginliğini anlamak ve başka dilde karşılığını bulmak zor olabilmektedir. Çevirmen Paymen, 'Turgenyev'i İngilizceye Nasıl

Çevirdim' adlı yazısında (1965) Rus klasiklerini İngilizceye çevirirken yaşadığı zorluğu şu şekilde özetlemektedir: “Митя (Mitya) sözcüğü Дмитрий (Dmitriy) adının bilinen kısaltmasıdır. Fakat Митенька (Miten'ka) adının kulağa daha samimi, Митюха (Mityuha) adının hafif küçümseyici, Митюша (Mityuşa) adının ise oldukça şefkatli, sevecen geldiğini, buna karşılık Митюшенька (Mityušen'ka) adının artık ağızda eridiğini yabancı okuyucu nasıl anlasın!” (Kabakçı, Proşina, 2012: 169).

Bu çalışmada kişi adlarında en çok kullanılan küçültme ekleri semantikaçından incelenecektir. Çalışmada önce adların orijinal, ek almamış uzun formlarının kullanımlarından bahsedilecek, daha sonra kısa formlarına geçilecektir. Sonraki bölümde ise sözcüğe farklı anlamlar katan 'küçültme ekleri' küçültme, şefkat ve küçümseme anlamlarıyla birlikte ele alınacaktır.

1. Kişi Adlarında Küçültme İfadesi

Rusça kişi adlarında küçültme ifadesi konusuna girmeden önce kişi adlarının günümüzdeki kullanımına kısaca bakmakta fayda vardır. Rusça adlarda önce kişinin adının normal, uzun hali (полная форма) sonra отчество (отчество) denilen ve baba adından oluşturulan ad yer alır. Bir de doğal olarak resmi soyadları vardır. Erkekler için отчество oluşturulurken kişinin baba adına '-о/е-вич' eklenir ve çevirisi '... oğlu' şeklinde düşünülebilir. Kadınlar için ise '-о/е-вна' getirilir ve '... kızı' şeklinde çevrilebilir: Константин Петрович (Konstantin Petroviç) / Анна Петровна (Anna Petrovna); Евгений Александрович (Yevgeniy Aleksandroviç) / Мария Александровна (Mariya Aleksandrovna). Отчество kişinin adından sonra gelir ve kişi adına bir resmiyet, ciddiyet katar fakat soyadı yerine kullanılamaz. Bu nedenle iş ortamında, resmi toplantılarda saygı ve mesafe belirtisi olarak kişiye ad ve отчество birlikte kullanılarak hitap edilir. Отчество bir bakıma 'Bey' ve 'Hanım' yerine geçmiş olur:

Bu durumda akla şu soru gelmektedir. Kişiye hitap ederken отчество kullanmadan sadece adının uzun hali hangi durumlarda kullanılabilir? Vejbitskaya ad ve отчество karşılaştırmasını şu şekilde formüle etmiştir (Vejbitskaya, 1996: 112):

Rusça adların uzun şekillerini kullanma amacı:

- Seninle birbirini iyi tanımayan insanların konuştuğu gibi konuşmak istemiyorum
- Seninle çocuklarla ya da birbirini iyi tanıyan ve birbirlerine pozitif duygular besleyen insanlarla konuşulduğu gibi konuşmak istemiyorum.

Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi muhatabına 'Константин Петрович' (Konstantin Petroviç) şeklinde ad ve отчество ile hitap ederse 'a' seçeneğinde bahsettiği gibi çok ciddi ve resmi

bir durum oluşacak. ‘Костя’ (Kostya) şeklinde kısaltma adını tercih ederse ‘b’ seçeneğindeki gibi gereğinden fazla bir samimiyet oluşacaktır. Bu durumda sadece Константин (Konstantin) adını kullanmak tercih edilebilir.

Константин Петрович – Константин (Konstantin Petroviç – Konstantin)

Евгения Ивановна – Евгения (Yevgeniya İvanovna – Yevgeniya)

Евгений Александрович – Евгений (Yevgeniy Aleksandroviç – Yevgeniy)

Анна Ивановна – Анна (Anna İvanovna – Anna)

Иван Петрович – Иван (İvan Petroviç – İvan)

Küçültme ifadesi temel olarak iki şekilde oluşturulur: Adın kısa formunun (краткая форма) kullanılmasıyla ve küçültme ekleri yardımıyla. Bu ekler adın uzun ya da kısa formuna getirilebilir.

1.1. Adın Kısa Formu

Günlük hayatta resmi olmayan ortamlarda, çocuklar, gençler ve yaşlılar arasında çok sık kullanılan adlardır. Kısaltma adlarda genel olarak sevgi, şefkat, sevecenlik, alay ya da küçümseme gibi net bir duygu derecelendirmesi yoktur. Daha nötr bir anlam taşır. Bununla birlikte, adın uzun hali kadar mesafeli bir durum oluşturmazlar. Konuşmanın senli benli olduğunu gösterir fakat bu yakın arkadaşlık ya da aşırı samimiyet olduğu anlamına gelmez.

“Мы пригласили Иру, Машу и Наташу. / Мы пригласили Иру, Машу и Наталью.” (Çervinskiy, 2012: 57) Burada ‘Ира’ (İra) ve ‘Маша’ (Maşa) isimleri her iki cümlede de kısa halleriyle, ‘Наталья’ (Natal’ya) ismi ise ilk cümlede kısa, ikinci cümlede orijinal haliyle kullanılmıştır. ‘Наталья’ diğerlerinden yaşça büyük olabilir ya da senli benli konuşacak yakınlık olmayabilir. Bundan dolayı ismin uzun hali tercih edilmiş olabilir. Araştırmacı Vejbitskaya da konuyla ilgili Dostoyevskiy’in ‘Karamazov Kardeşler’ romanından bir örnek veriyor. Yazar ya da anlatıcının iki kardeş için, yakınıymış gibi ‘Алёша’ (Alyoşa) ve ‘Митя’ (Mitya) kısa adlarını kullandığını üçüncü kardeşe ise daha mesafeli daha az bilinen biriymiş gibi adının uzun şekli olan ‘Иван’ (İvan) ile hitap ettiğini söylüyor (Vejbitskaya, 1996: 112).

Adların kısa formu kelime yapım ekleriyle oluşturulduğu gibi çağrışım yöntemiyle kısmen ya da tamamen farklı kelimelerden de yapılabilmektedir. Bir adın birden fazla kısaltma alternatifi de olabilir: Алекса́ндр (Aleksandr) – Са́ша (Saşa) / Са́ня (Sanya) / Шу́ра (Şura). Bunun dışında araştırmacı Vinogradov’un (1972, s.69) da belirttiği gibi bazı küçültme-şefkat adları erkek ve kadın için aynıdır. Örneğin bir erkek adı olan Алекса́ндр (Aleksandr) ve kadın adı olan Алекса́ндра

(Aleksandra) için kısa form olarak Сáша (Saşa) ya da Шyра (Şura) kullanılabilir. Aynı şekilde Пáвел (Pavel) ve Пpаскóвья (Praskov'ya) için Пáша (Paşa) ya da Пáня (Panya), Антóн (Anton) ve Антóнина (Antonina) için Тóня (Tonya), Леонíd (Leonid) ve Алексéй (Aleksey) için Лёня (Lyonya), her ikisi de kadın adı olan Елéна (Yelena) ve О́льга (Ol'ga) için Лéля (Lelya) kullanılabilir.

Kısaltma adlar genellikle -a, -я ve -ша, -ня, -ка son ekleri ile oluşturulur: Натáлья – Натáша (Natal'ya – Nataşa), Аркáдий – Аркáша (Arkadiy – Arkaşa), Михáил – Мíша (Mihail – Mişa), Пáвел – Пáша (Pavel – Paşa), Людмíла – Лióда (Lyudmila – Lyuda), Ларíса – Лáра (Larisa – Lara), Дмíтрий – Дíма (Dmitriy – Dima), Татъя́на – Тáня (Tat'yana – Tanya), Вíктор – Вíтя (Viktor – Vitya), Катéрина – Кáтя (Katerina – Katya), Марíя – Мáша (Mariya – Maşa), Константíн – Кóстя (Kostantin – Kostya), Ивáн – Вáня (Ívan – Vanya), Николáй – Кóля (Nikolay – Kolya), Артём – Тёма (Artyom – Tyoma). Bunlardan -я ve -ня ekleri olan kısa adlar yumuşak ünsüzle biten bir sözcük gövdesine sahiptir. -a ve -ka ise sert ünsüz gövdeli sözcüklerdir. Bu açıdan bakıldığında Vejbitskaya, '-ша', '-ня' eklerinin anlam açısından eşit olmadığını vurguluyor (Vejbitskaya, 1996: 116-117). -ш fonetik olarak sert bir ünsüzdür, dolayısıyla gövdesinde bu harfin yer aldığı sözcüğün 'Лíда' (Lida) ve 'Лéва' (Leva) gibi sert ünsüz gövdeli kısaltma sınıfında olması beklenir. 'Мíтя' (Mitya) ve 'Кáтя' (Katya) gibi yumuşak ünsüz gövdeli sözcük kategorisindeki kısaltmalara ait değildir. Fakat morfolojik açıdan bakıldığında 'ш' harfi yumuşak ünsüz görevi görebiliyor. Vejbitskaya bunun sağlamasını ise şöyle yapıyor. Örneğin küçültme-şefkat eklerinden '- очка' eki, sert ünsüz gövdeli kısa adlara özgü olup '-енька' eki yumuşak ünsüz gövdeli adlara özgüdür. Fakat sert ünsüz olmasına rağmen '-ша' eki ile biten kısaltma adlar da '-енька' alıyor: Кáтя – Кáтенька (Katya – Katen'ka), Мíтя – Мíтенька (Mitya – Miten'ka), Лíда – Лíдочка (Lida – Lidočka), Лéва – Лéвочка (Leva – Levočka), Грíша – Грíшенька (Grişa – Grišen'ka), Мáша – Мáшенька (Maşa – Mašen'ka). Bu anlamda -ша ekinin sert ve yumuşak ünsüz gövdeli kısa adlar kategorisinin ortasında yer aldığını söylüyor. Vejbitskaya yine de Мíша (Mişa) ve Сáша (Saşa) adlarının Сóня (Sonya) ve Мíтя (Mitya) kadar kulağa yumuşak ve şefkatli gelmediğini de ekliyor.

Kısa ad oluşturan ekler arasında geçen '-ка' eki, Нíна – Нíнка (Nina – Ninka), Вéра – Вéрка (Vera – Verka) gibi kısa ad oluşturma görevinin dışında çok farklı anlamlara sahip bir ektir. Bu ekle oluşturulan kısa ad, çocuklara, gençlere hitapta ve yaşlılar arasında, resmi olmayan ortamlarda kullanılır fakat taşıdığı duygu bakımından daha yansızdır. Vejbitskaya'nın (1996: 147-148) tanımlamasına göre bu ek birbirini tanıyan insanlar arasında kullanılıyor fakat ortada bir şefkat ya da yakın ilişki yok. Ayrıca konuşan muhatabına bu eki almış adla hitap ederken 'sana bir çocuğa hitap eder gibi değil, resmi bir biçimde de değil, daha derli toplu hitap etmek istiyorum' diyor. Bunun dışında kısa ya da uzun adlara eklenerek küçültme-şefkat, sadece şefkat ya da küçümseme anlamları verebilir. Bu nedenle bu ek küçültme – şefkat ve küçümseme ekleri başlığı altında daha ayrıntılı incelenecektir.

1.2. Küçültme Ekleri

Kısaltma adları oluşturan küçültme ekleri genel anlamda sözcüğe herhangi bir duygu ifadesi yüklemesler. Burada işlenecek olan ekler ise farklı duyguları ifade eden eklerdir. Bir erkek adı olan ‘Алекса́ндр’ (Çervinskiy. 2012: 8) sözcüğünden örnek verilecek olunursa adın bu uzun şekline pek çok küçültme eki getirilebilir: Алекса́ндр (Aleksandr): Алекса́ндрушка (Aleksandruška), Алекса́ндрик (Aleksandrik), Алекса́ндрия (Aleksandrya).

Aynı şekilde adın kısa formu olan Са́ша sözcüğüne farklı anlamlarda pek çok küçültme eki getirilebilir: Алекса́ндр – Са́ша (Aleksandr – Saşa): Са́шка (Saška), Са́шенька (Saşen’ka), Са́шечка (Saşeçka), Сашо́к (Saşok), Сашу́ля (Saşulya), Сашу́лька (Saşul’ka), Сашу́лечка (Saşuleçka), Сашу́ня (Saşunya), Сашу́ра (Saşura), Сашу́та (Saşuta), Са́шик (Saşik).

Adın kısa formu olan diğer alternatiflerine de yine benzer ekler gelebilir: Алекса́ндр – Шу́ра (Aleksandr – Şura): Шу́рка (Şurka), Шу́рочка (Şuroçka), Шу́ронька (Şuron’ka), Шу́рик (Şurik), Шу́рчик (Şurçik).

Алекса́ндр – Са́ня (Aleksandr – Sanya): Са́нька (San’ka), Санё́к (Sanyok), Са́нечка (Saneçka), Саню́ра (Sanyura).

Bu örnekte görüldüğü gibi bir erkek adı olan ‘Алекса́ндр’ (Aleksandr) sözcüğünün kısa formları olan ‘Са́ша’ (Saşa), ‘Шу́ра’ (Şura) ve ‘Са́ня’ (Sanya), konuşmanın resmi olmadığını gösterir fakat taşıdığı duygu bakımından daha yansız kullanımlardır. Bunlara gelen eklerden her biri ise sözcüğe şefkat, sevimlilik, yakınlık ya da küçümseme, alay etme gibi farklı ya da benzer anlamlar yükler. Petrovskiy, ‘Rus Kişi Adları Sözlüğü’nde (1966:44) erkek adı olan ‘Алекса́ндр’ (Aleksandr) ve kadın adı olan ‘Алекса́ндра’ (Aleksandra) sözcüklerini ve türevlerini ayrı ayrı belirtmiştir. Her iki adın da küçültme halleri hemen hemen aynı olup yukarıdakilere ek olarak şunlar yazılmıştır: Алекса́ндр: Алекса́ня (Aleksanya), Алекса́ха (Aleksaha), Алекса́ша (Aleksaşa), Алéкса (Aleksya), Алекси́ха (Aleksyha), Алекси́ша (Aleksyuşa), А́ля (Alya), А́ся (Asya), Лéкса (Leksa) ya da Лёкса (Lyoksa), Лекса́ня (Leksanya), Лекса́ша (Leksaşa), Саню́та (Sanyuta), Саню́ха (Sanyuha), Саню́ша (Sanyuşa), Саша (Saşa), Сашу́ха (Saşuha), Шу́руня (Şurunya).

Bir başka örnek:

“Ма́рия (Mariya) ya da Ма́рья (Mar’ya) adlarından: Ма́руся (Marusya), Ма́руня (Marunya), Ма́рьяша (Mar’yaşa), Ма́рюня (Maryunya), Ма́рюша (Maryuşa), Ма́рюшка (Mar’yuška).

Bu adın kısa formu olan Ма́ша (Maşa) adından: Ма́шка (Maška), Ма́шенька (Maşen’ka), Ма́шуня (Maşunya), Ма́шута (Maşuta).

Aynı adın bir başka kısa formu olan Ма́ня (Manya) adından: Ма́нечка (Maneçka), Ма́нюся (Manyusa), Ма́няша (Manyaşa)...” (Medvedeva, 2013: 489).

“Araştırmacı A.V. Superanskaya öznel açıdan birer değer biçme aracı olan küçültme eklerini kendi içinde gruplandırmıştır: (Vejbitskaya, 1996: 108)

Юрий (Yuriy) bir erkek adıdır. Bu ada getirilen farklı eklerle farklı duygular yüklenebilir.

Küçültme — Юрик (Yurik) ya da Юра (Yura)

Daha samimi, teklifsiz, laubali /bayağı — Юрка (Yurka)

Takılma ya da hor görme, tepeden bakma — Юрище (Yurişçe)

Küçümseme, hafife alma — Юрашка (Yuraşka)

Aşağılama — Юришка (Yurişka)” (Medvedeva, 2013: 488).

1.2.1. Küçültme-Şefkat ve Küçümseme Ekleri

1.2.1.1. –очк-а / -ечк-а (-oçk-a / eçk-a): Sıcaklık, şefkat, sevgi anlamı güçlü bir ek olup genel olarak –a ve –я ile biten erkek ya da kadın adlarının kısa formlarına gelir (Veselova, 1981: 49). Çoğunlukla ‘-очк–a’ sert ünsüzle biten sözcük gövdelerine, ‘-ечк–a’ ise yumuşak ünsüzle ya da ж, ч, ш ve щ (шипящие) harfleriyle biten gövdelere gelir. ‘-очка / -ечка’ ekleri, kısa adlardaki küçültme anlamını ya da küçültme-şefkat eki almış adların şefkat anlamını güçlendirdiği için sıklıkla kullanılır ve pekiştirme görevinden dolayı ikinci derece küçültme ekleri olarak da adlandırılabilirler. Özellikle ‘-ка’ eki ile yapılan küçültme ifadelerini pekiştirir. Aşağıdaki örnekler uzun ad-kısa ad: küçültme – pekiştirme sıralamasıyla verilmiştir.

Юрий - Юра (Yuriy - Yura): Юрка – Юрочка (Yurka – Yuroçka)

Людмила – Люся (Lyudmila – Lyusya): Люська – Люсечка (Lyus’ka – Lyuseçka)

Татьяна - Тánя (Tat’yana – Tanya): Тánька – Тánечка (Tan’ka – Taneçka)

-очка / -ечка eki, çocuklara hitapta ya da onlarla olan diyaloglarda geçen varlık adlarında sıklıkla kullanılır çünkü nesnelere küçüklüğünü çocukların diliyle ifade eder: лошадь - лошáдка – лошáдочка (loşad’ – loşadka – loşadoçka): at – oyuncak at, tahta at – oyuncak at (şefkat ve sevimlilik ifadesi);

1.2.1.2. –оньк-а / -еньк-а (-on’k-a / -en’k-a): Bu ekler, çoğunlukla ‘-очка / -ечка’ ekleri ile aynı anlamı verir. Fakat aralarında bazı farklılıklar vardır. ‘-очка –ечка’ ekleri küçültme ve şefkat içerir. Bunun yanı sıra ‘-онька / -енька’ eklerinden farklı olarak taşıdığı boyut olarak küçüklük anlamı, özellikle kişi adları dışındaki varlık adlarında daha net görülür. ‘-онька / -енька’ ekleri sadece şefkat içerir ve bu şefkat anlamı oldukça güçlüdür.

Алекса́ндр - Са́ша – Са́шенька (Aleksandr – Saşa – Saşen’ka)

Ната́лья - Ната́ша – Ната́шенька (Natal’ya – Nataşa – Nataşen’ka)

Людмíла - Лю́да – Лю́донька (Lyudmila – Lyuda – Lyudon’ka)

Вíктор - Вíтя – Вíтенька (Viktor – Vitya – Viten’ka)

Мари́я - Ма́ша – Ма́шенька (Mariya – Maşa – Maşen’ka)

Андре́й – Андри́оша – Андри́ошенька (Andrey – Andryuşa – Andryuşen’ka)

‘-онька / -енька’ ve ‘-очка / -ечка’ ekleri arasındaki ince ayırımın yanında iki eki de alabilen adlar vardır. Örneğin ‘-ша’ ile biten kısa adlara iki ek de gelebilir: Ната́шенька / Ната́шечка (Nataşen’ka / Nataşeçka), Зо́енька / Зо́ечка (Zoyen’ka / Zoyeçka), Рíтонька / Рíточка (Riton’ka / Ritoçka). Vejbitskaya’nın “bu ad çiftlerinden hangisini çok hasta bir çocuk için ve hangisini sağlıklı ve mutlu bir çocuk için kullanırdınız?”, diye sorduğu ebeveynlerin hepsi aynı cevabı vermiştir: Hasta çocuk için

‘-онька / -енька’ eklerini almış adları, diğeri için ‘-очка / -ечка’ eklerini almış adları (Vejbitskaya, 1996: 122-123). Bu cevap, ebeveynler tarafından içgüdüsel olarak verilmiştir ve ‘-онька / -енька’ eklerinin şefkat duygusu bakımından daha yoğun olduğunu kanıtlamıştır.

1.2.1.3. –ик ve –чик (–ik ve –çik): Küçüklük, sevimlilik ve şefkat belirten eklerdir. Erkek ve kadın adlarının kısa ve uzun şekillerine gelebilirler fakat daha çok kısa formlarına gelirler.

Са́ша - Са́шик (Saşa – Saşik), Лю́да - Лю́дик (Lyuda – Lyudik), Шу́ра – Шу́рик (Şura – Şurik), То́ля – То́лик (Tolya – Tolik), Ко́стя – Ко́стик (Kostya – Kostik), Оле́г – А́лик (Oleg – Alık), Иго́рь – Га́рик (İgor’ – Garik), Алекса́ндр – Алекса́ндрик (Aleksandr – Aleksandrik), Владисла́в – Вла́дик (Vladislav – Vladik), Ма́кс – Ма́ксик (Maks – Maksik), Светла́на – Све́тик (Svetlana – Svetik), Станисла́в – Ста́сик (Stanislav – Stasik).

“–ик eki bazı erkek adlarında sadece kısaltma görevinde kullanılır (Суслова, Суперенская 1978). Kısaltma görevinde taşıdığı duygu bakımından daha yansız olup bunun dışındaki kullanımlarında şefkat anlamı yoğunudur” (Vejbitskaya, 1996: 110).

‘–чик’ eki, ‘–ик’ eki gibi şefkat ve küçüklük ifadesi oluşturur. Genel olarak kısa adlara gelir:

Во́ва – Во́вчик (Vova – Vovçik), Сла́ва – Сла́вчик (Slava – Slavçik), Ю́ля – Ю́льчик (Yulya – Yul’çik), Дíма – Дíмчик (Dima – Dimçik), Ва́ня – Ва́нчик (Vanya – Vançik). Bu ek, adın uzun haline de gelir fakat az kullanılır. Ekin uzun adlardaki kullanımında daha şakacı, daha korumacı,

ya da hükmeden, üstten bakan anlamları vardır: Антoн – Антoнчик (Anton – Antonçik), Андрей – Андрейчик (Andrey – Andreyçik), Максiм – Максiмчик (Maksim – Maksimçik), Сергей – Сергейчик (Sergey – Sergeyçik).

1.2.1.4. -ок / -өк (-ok / -yok) : Küçültme-şefkat anlamı taşıyan bu ek, çoğunlukla kısa adlara gelir. Anlam bakımından ‘-ик’ eki ile benzerdir fakat ‘-ик’ ekine göre kulağa biraz daha kaba gelir.

Дмитрий - Дiма – Димок (Dmitriy – Dima - Dimok)

Виктор - Вiтя – Витөк (Viktor – Vitya – Vityok)

Татьяна - Тiня – Танөк (Tat’yana – Tanya – Tanyok)

Людмила - Лiуда – Людок (Lyudmila – Lyuda – Lyudok)

Лiза – Лизок (Liza – Lizok)

Нiна – Нинок (Nina – Ninok)

Игорь – Игорөк (Igor’ – Igoryok)

1.2.1.5. –ш-а / –юш-а, –ус-я, –ул-я / –юл-я, –ун-я (–уш-а / –юш-а, –us-ya, –ul-ya / –yul-ya, –un-ya): Erkek ve kadın adlarının çoğunlukla kısa formlarına gelerek eşit derecede şefkat anlamı verebilir (Şvedova,1980: 214). Örneğin Виталий (Vitaliy) erkek adının kısa haline bu eklerin pek çoğu getirilebilir: Вiтя (Vitya) – Витюся (Vityusyа) / Витюша (Vityuşa) / Витюля (Vityulyа) / Витюня (Vityunya). Bu eklerle ilgili erkek ve kadın adlarından pek çok örnek verilebilir.

Гоша – Гошiля (Goşa – Goşulyа), Лiна – Ленюся (Lena – Lenusyа), Дiша – Дашiля (Daşa – Daşulyа), Кiтя – Катюша (Katya – Katyuşa), Нiдя – Надюша (Nadyа – Nadyuşa), Пiтя – Петюша (Petyа – Petyuşa), Илья – Илюша (il’ya – İlyuşa), Ксiния – Кисюша (Kseniya – Kisyuşa), Андрей – Андриюля (Andrey – Andryulyа), Пiвел – Павлiша (Pavel – Pavluşa).

Medvedeva’ya (2013: 490) göre ‘-yша / –юша’ ekinin kullanım yerine göre şefkat içerdiği ve içermediği durumlar vardır. Örneğin Андриюша aile içinde şefkat ve yakınlık anlamı taşıırken yaşlılar arasındaki gündelik diyaloglarda nötr bir anlam taşıyabilir. Fakat bu durum benzer başka küçültme ekleri için de geçerlidir. Konuşmanın geçtiği metin ve ortam belirleyici olabilir. Buradaki örnekte Андриюша (Andryuşa), adın uzun hali olan Андрей (Andrey) sözcüğünden oluşturulmuştur.

Vejbitskaya ise küçültme – şefkat anlamı içeren ve günlük hayatta çok fazla duyulan eklerden olan ‘-yш-а / –юш-а, -очк-а / -ечк-а ve -онька / -енька’ eklerini şefkat anlamının derecesi

bakımından karşılaştırıyor. Yazarın adı Сónia (Sonya) olan Rus bir tanıdığı, çok yakın olmayan arkadaşlarının ya da sadece tanışıklıkları olanların kendisine Сонечка (Soneçka) diye hitap ettiklerini, yakın arkadaşlarının ise Сонюша (Sonyuşa) şeklinde hitap ettiklerini söylemiştir. Yazar, bir başka örnek olarak ‘Катюша’ (Katyuşa) adlı şarkıyı gösteriyor. Şarkıda adı Катюша olan ve II. Dünya Savaşı sırasında asker olan sevdiğini bekleyen bir kızdan bahsediliyor. Vejbitskaya, burada kızın adı Катенька (Katen’ka) olamazdı, diyor. Çünkü ‘онька / -енька’ eklerindeki şefkat anlamı, hafif bir incelik, sevecenlik, okşayıcılık içerir. Bu şarkıda ise hüzünlü bir atmosfer vardır. Duygu yoğunluğu fazladır. Bu anlamları karşılayan ek ise ‘-уш-а’ ekidir (Vejbitskaya, 1996: 132-133).

1.2.1.6. -ушк-а / -юшк-а (-ушк-а / -юшк-а): Bu ekin geldiği sözcükte, özellikle varlık adları için vurgunun yeri çok önemlidir. Eğer vurgu ekteki ünlü harf üzerinde ise (комнатушка : oda) küçümseme, sözcükgövdesindeki bir ünlü üzerinde ise güçlü bir şefkat ifadesi oluşturur. (зіммушка: kış; Никитушка). Kişi adlarında çoğunlukla adların uzun hallerine gelir: Анна – Аннушка (Anna – Annuşka), Максим – Максимушка (Maksim – Maksimuşka), Никита – Никитушка (Nikita – Nikituşka) (Fufayeva, 2017: 89). Yine şefkat anlamı olan ‘-онька / -енька’ ve ‘-очка/-ечка’ ekleri ile karşılaştırıldığında yazar Vejbitskaya, Suslova ve Superanskaya’nın (1978) çalışmasında geçen bir tespiti aktarmıştır. ‘-ушка’ eki (Bratus’a göre (1969) daha çok ‘-ушк-о’ şeklinde) köylü diline ve halk edebiyatına özgüdür fakat ‘-онька / -енька’ ekleri daha edebi olup kırsal dilde kullanılmaz (Vejbitskaya, 1996: 129). ‘-ушка / -юшка’ ya da ‘-ушк-о’ ekinde şefkatin yanında acıma ya da acındırma hissedilir. Vejbitskaya (1996: 129) bununla ilgili Dostoyevskiy’in ‘Karamazov Kardeşler’ romanından bir örnek vermiştir. Romanda bir köylü kadın bahtsız kocasına sürekli ‘Никитушка’ (Nikituşka) diye hitap etmektedir. Bu seslenişten kadının kocasını sevdiği fakat öncelikle onun haline üzüldüğü sonucu çıkmaktadır.

1.2.1.7. -урк-а, -утк-а, -ур-а / -юр-а, -ут-а / -ют-а /- ат-а / -ят-а (-урк-а, -утк-а, -ур-а / -ур-а, -ут-а / -ют-а / -ат-а / -ят-а): Küçültme - şefkat anlamı vardır fakat kişi adlarında nadir olarak kullanılır.

Дáша (Daşa) – Дашу́тка (Daşutka) / Дашу́ра (Daşura)

А́ня (Anya) – Ани́юта (Anyuta)

Ва́ся (Vasya) – Васи́юта (Vasyuta)

Са́ша (Saşa) – Сашу́ра (Saşura)

Ва́ня (Vanya) – Ваню́та (Vanyuta) / Ваня́та (Vanyata)

Миша (Mişa) – Мишу́та (Mişuta) / Мишут́ка (Mişutka) / Мишата (Mişata)

Vinogradov (1972, s.118) -урк-а ekini ölü bir ek olarak tanımlamıştır: девчурка (devçurka): kız çocuk; дочурка (doçurka): kız evlat. Günümüzde daha çok Снегурочка şeklinde kullanılan Снегурка¹ sözcüğü de bu ekin kullanımına örnek olarak verilebilir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu ek artık nadir olarak kişi adlarında görülmektedir.

1.2.1.8. -онок / -ёнок, -оныш / -ёныш (-onok / -yonok, -oniş / -yoniş): Bu ekler, özellikle ‘-онок / -ёнок’ ekleri hayvan yavruları için kullanılır. Hayvan yavrularına gösterilen şefkati ve sevecenliği kişi adlarına taşır. Vejbitskaya (1996: 128), ‘-оныш / -ёныш’ eklerinin kişi adlarında daha şakacı, karşısındakine takılan bir anlama sahip olduğunu vurgulamıştır.

Кáтя – Катёнок (Katya – Katyonok) / Катёныш (Katyoniş)

Никíта – Никитёнок (Nikita – Nikityonok)

1.2.1.9. -ка (-ka): İlk bölümde de bahsedildiği gibi ‘-ка’ eki çok yönlü bir ektir. Kısa ad oluşturma görevinin dışında kısa ya da uzun adlara gelerek arasında ince ayrımlar olan farklı duygular oluşturabilir. Uzun ad – kısa ad – kısa ad + -ка eki:

Алекса́ндр – Са́ша – Са́шка (Aleksandr – Saşa – Saşka)

Ви́ктор – Ви́тя – Ви́тка (Viktor – Vitya – Vit’ka) ya da doğrudan uzun ada gelerek: Ви́кторка (Viktorka)

Татья́на – Та́ня – Та́нька (Tat’yana – Tanya – Tan’ka) ya da doğrudan uzun ada gelerek: Татья́нка (Tat’yanka)

Людми́ла – Лю́да – Лю́дка (Lyudmila – Lyuda – Lyudka) ya da doğrudan uzun ada gelerek: Людми́лка (Lyudmilka)

‘-ка’ eki kısa adlara geldiğinde daha mesafeli, daha nötr bir anlam taşır. Vejbitskaya (1996: 141-142-143), kısa adlara geldiğinde bu ekin, sert ünsüz gövdeli sözcüklerle yumuşak ünsüz gövdeli sözcükler arasında yarattığı farkı vurgulamıştır. Sert ünsüz ile biten kısa adlara örnek olarak Ли́да – Ли́дка (Lida – Lidka), Све́та – Све́тка (Sveta – Svetka); yumuşak ünsüzle biten kısa adlara örnek olarak ise Ва́ня – Ва́нька (Vanya – Van’ka), Ка́тя – Ка́тька (Katya – Kat’ka), Ми́тя – Ми́тька (Mitya – Mit’ka) verilebilir. Vejbitskaya, konuyla ilgili çalışan Suslova ve Superenskaya’nın (1978) çalışmasından da yola çıkarak -ка ekinin nötr ifade veren kullanımında Ка́тька (Kat’ka, Ва́нька (Van’ka) gibi yumuşak ünsüz gövdesi ile biten adlarda, Ли́дка (Lidka),

¹ Rus masallarında geçen ve Rusların Noel Babası ‘Ded Moroz’un torunu ve yardımcısı olan kız çocuğudur.

Светка (Svetka) gibi sert ünsüz gövdesi ile biten adlara göre daha tepeden bakan bir anlama sahip olduğunu belirtmiştir. Vejbitskaya, konuyla ilgili ‘Karamazov Kardeşler’ romanından bir örnek veriyor. Romanda Dimitriy Karamazov’u sevenler ona ‘Митя’ diye sesleniyor fakat ondan nefret eden babası onu ‘Мйтъка’ (Mit’ka) diye çağırıyor. Yine Arkadiy Gaydar’ın ‘Timur ve Ekibi’ (Тимур и его команда) adlı öyküsünden bir örnek vererek öyküdeki Ol’ga’nın küçük kız kardeşini ‘Жэня’ (Jenya) diye çağırıldığını belirtiyor. ‘Жэнька’ (Jen’ka) diye hitap ettiği zamanlar ise mutsuz, memnuniyetsiz olduğu zamanlardır diyor (Vejbitskaya, 1996: 142-143-144).

Bunların dışında Vejbitskaya (1996: 139) bu ekin, ‘-ша’ ile yapılan kısa adlardaki durumuna değiniyor: Саша – Сашка (Saşa – Saşka), Грйша – Грйшка (Grişa – Grişka) gibi ‘-ша’ ile biten kısa adlara geldiğinde anlam bakımından sert ünsüz gövdeli sözcüklerle yumuşak ünsüz gövdeli sözcükler arasında bir yeredir (Kısa ad oluşturan -ша eki için de böyle bir tespit yapılmıştı). Ekin bu kullanımında daha samimi, daha sıcak, çocuklara kullanırken daha korumacı anlamları vardır. Ek sert ünsüz gövdesi ile biten üç heceli kadın adlarının uzun hallerine geldiğinde doğrudan olumlu bir anlam verir ve ‘-очка, -енька’ ekleri kadar şefkat ifadesi barındırabilir: Ирйнька (İrin’ka), Татьянка (Tat’yanka), Марйнка (Marinka). Bu kuralın dışındaki kadın adlarında ise ne olumlu ne de olumsuz bir anlama sahiptir. Verdiği duygu bakımından yansızdır.

-ка ekinin olumlu ya da nötr anlamlarının yanında olumsuz kullanımı da bulunmaktadır. Rus filolojisinde bu ek, çoğunlukla olumsuz, alaycı bir anlama sahip olarak kabul edilse de araştırmacılar Suslova ve Superanskaya, basit köylü konuşmasını seven Puşkin’in çok sevdiği çocuklarını Машка (Maşka), Сашка (Saşka), Грйшка (Grişka), Наташка (Nataşka) diye çağırıldığını söylerler. Vejbitskaya, bunun o dönem Puşkin’in sevdiği dil için normal bir kullanım olduğunu fakat günümüz Rusçasında normal olmayabileceğini dile getiriyor (Vejbitskaya, 1996: 138).

Medvedeva çalışmasında (2013:489), araştırmacı Stekeviç’in (1996: 138) görüşüne dayanarak bu ekin, devrim öncesi dönemde Rusya’da daha düşük sınıftan kişilere hitaben kullanılan hor görücü bir ek iken artık bu anlamını yitirmiş, yakınlık bildiren bir ek olarak kullanıldığını belirtmiştir. Yine Medvedeva’ya göre ‘-к’ eki ile kısaltma geleneği tarihi bir gelenek olup, ayrıcalıklı sınıftan birinin daha alt sınıftan birine hitabında kullanılmaktaydı. Fakat gündelik ilişkilerde eşit sınıftan kişiler için böyle bir ayırım içermeyip sadece yakınlığı ve ilişkinin yalınlığını, basitliğini ifade etmekteydi. Günümüz Rusçasında ise Валька (Val’ka), Галка (Galka), Колька (Kol’ka) gibi bazı kısa adlar, üslupbilim açısından daha düşük seviyede olup saygı ve kibarlık bildiren durumlar için uygun değildir (Medvedeva, 2013: 489). Bu ek, küçümseme anlamını günümüzde hala korumaktadır. Hatta Rusça kişi adlarında, küçümseme, ince alay ya da takılma ifadesi taşıyan adlar çoğunlukla ‘-ка’ eki yardımıyla oluşturulur (Medvedeva, 2013: 488). Özellikle erkek adlarının kullanımında üstten bakma anlamı vardır: Пашка (Paşka), Вйтъка (Vit’ka), Толька (To’ka), Дймка (Dimka). Ekin bu kullanımında, geçtiği metin de göz önünde bulundurulmalıdır.

1.2.1.10. -ух-а / -юх-а (-uh-a / -yuh-a): Bu ek çoğunlukla adların kısa formuna gelir. Anlam olarak isme daha nezaketsiz, daha kaba bir ifade katar. Вѣра – Вѣруха (Vera – Veruha), Сергѣй – Сергѣуха (Sergey – Serguha), Катя – Катюха (Katya – Katyuha), Миша – Мишуха (Miša – Mişuha), Вáля – Вáлюха (Valya – Valyuha), Мíтя – Мíтюха (Mitya – Mityuha), Лíдия – Лидуха (Lidiya – Liduha).

Sonuç

Ruslar ve tüm Slav halklarının sadece insanlarla değil eşyalarla da aralarında, onlara verdikleri değer derecesini gösteren bir ilişki vardır. Bu durum, Slav dillerinde küçültme, büyütme ve küçümseme adların bolluğundan daha net anlaşılabilir. Özellikle şefkat belirten çok çeşitli küçültme adlar vardır ve yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Kişi adları için küçültme seçenekleri oldukça fazladır: Ивáн (Ívan) – Вáня (Vanya), Вáнечка (Vaneçka), Ваню́ша (Vanyuşa); Мари́я (Mariya) – Ма́ня (Manya), Ма́ша (Maşa), Ма́ничка (Maniçka), Ма́шенька (Maşen'ka), Машу́тка (Maşutka) (Berdyayev, Losskiy'in, 2014: 80)

Araştırmacı Vinogradov (1960:264) Rus edebi dilinin duygu ifade eden ekler bakımından oldukça zengin olduğunu belirtmiştir. Bu eklerle süslenen adlar konuşma dilinde de sıklıkla kullanılmaktadır. Bu çalışmanın konusunu oluşturan küçültme ekleri Ruslar tarafından daha çocukluktan itibaren duya duya benimsenir. Epşteyn (2010) küçültme eklerinin Rus toplumunda bir çeşit psikoterapi ve dengeleme görevi gördüğünü söylüyor. Devlet, polis, yönetici, her rütbeden memur önünde aşağılanmış, ezilmiş hisseden 'küçük insan'ın küçültme eklerini kullanarak kendini büyük hissettiğini belirtiyor.

Küçültme ekleri kişi adlarına gelerek onlara farklı duygular ve değerler yükler. Bu eklerin ada kattığı anlamlar arasında çok ince ayrımlar vardır. Örneğin her şefkat eki aynı derecede şefkat duygusu vermeyebilir ya da bir adın birden fazla kısa ad alternatifi olabilir. Bu sebeple küçültme eki almış adların hepsinin Türkçe karşılığını vermek zaman zaman zor olabilmektedir.

Bu çalışmada Rusça kişi adlarında küçültme ekleri semantik açıdan incelenmiştir. Kişi adlarının uzun halleri ve bunların kullanılışı hakkında genel bir bilgi verildikten sonra kısa formlarının kullanımıyla karşılaştırılmıştır. Kişi adlarının uzun ve kısa formlarına getirilen küçültme eklerinin isme kattığı küçüklük, şefkat, sevgi, yakınlık, acıma, üzülmeye, küçümseme, alay gibi anlamlar üzerinde durulmuştur. Küçültme eki almış adlar, sadece duygu ifade etmekle kalmayıp konuşmacının sosyal statüsünü ve sosyo-psikolojik durumunu da gösterebilmektedir. Bazı ekler çocuklara yönelik kullanılırken bazıları yetişkinlere hitapta tercih edildiği için yaş konusunda da metne yönelik bir çıkarımda bulunmak mümkündür. En sık kullanılan küçültme-şefkat ekleri -оньк-а / -еньк-а, -ушк-а / -юшк-а, -очк-а / -ечк-а ekleridir. Bunun yansırsa Rusçada ш,ч (şipyaşçiye diye adlandırılan harflerdendir) özellikle küçüklere karşı şefkati, sevgiyi, sevimliliği

çağrıştırıran harflerdir. Иван (İvan), yerine Вáня (Vanıya), Вáнька (Van'ka), Вáнечка (Vaneçka), Вáнюшка (Vanıuşka), Иванушка (İvanıuşka), Иванок (İvanok) şeklinde hitap etmeyi tercih eden kişi, muhatabına şefkat, samimiyet, yakınlık, sempati, sevgi, dostluk gibi duyguları hissettirme amacı güder. Aynı şekilde olumsuz duyguları iletmek için Ванюшка sözcüğünde olduğu gibi küçültme – küçümseme eklerini kullanır.

Кайнакча

- Berdıyayev, N. A., Losskiy, N. O., (2014). Russkiy narod. Bogonosets ili ham?, Moskva, Algoritm
- Çervinskiy. P., (2012). Formı liçnih imyon russkogo reçevogo upotrebleniya, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Slaskiego ISSN 1644-0552 Erişim adresi: https://www.academia.edu/10742306/Формы_личных_имен_русского_речевого_употребления.
- Erşteyn, M., (2010). Çık i ek, *Slova Word*, No 66. Erişim adresi: <https://magazines.gorky.media/slovo/2010/66/chik-i-ek-kak-mir-nas-umenshaet-a-my-ego-8211-v-otvet-br-schastlivye-i-neschastlivye-semi-tolstovskaya-nasmeshka.html>
- Fufayeva, İ. (2017). Ekspressivniye diminutivi v usloviyah konkurentsii s neytral'nım suşçestvitel'nimi (na materiale russkogo yazıka), Moskva. Erişim adresi: www2.rsuh.ru/binary/object_34.1521801225.0892.pdf
- Kabakçı, V.V., Proşına, Z. G., (2012). Çujoy monastır' so sviim lingvokul'turnım ustavom: obraşçenie Proşına, Liçnost', Kul'tura, Obşçestvo. Tom XIV, Vıp. 1, No: 69-70, S. 164-173 Erişim adresi: <http://www.academia.edu/5580035/2012>
- Karakale, F., (2019). Rusçada Küçültme ve Büyütme Ekleri, Ömer Özbek (Ed.), Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar, s. 158, Ankara, İksad Yayınevi
- Medvedeva, K.M., (2013). Semantika emotsional'no-ekspresivnih suffiksov kvalitativnih form russkih antroponomov, Molodoy uçyoniy, ISSN 2072-0297, 2013, Tom III, No 7. Erişim adresi: <https://moluch.ru/archive/54/>
- Petrovskiy, N.A., (1966). Slovar' russkih liçnih imyon, Astrel', Moskva: Sovetskaya Entsiklopediya. Erişim adresi: https://pomnirod.ru/assets/files/knigi/slovar-russ_imen_petrovski_1966.pdf
- Şvedova, N.Yu (baş red.). (1980). Russkaya grammatika, T.1 "Fonetika, fonologiya, udareniye, intonatsiya, slovoobrazovaniye, morfologiya", Moskva:Nauka.
- Vejbitskaya, A. (1996). Yazık Kul'tura Poznaniye, Moskva: Russkiye slovari. Erişim adresi: https://komyshkovaad.files.wordpress.com/2014/10/yazyk_kultura_poznanie.pdf
- Veselova, M.A., (1981). Formı sub'ektivnoy otsenki. Erişim adresi: <https://docplayer.ru/28878881-Formy-subektivnoy-ocenki.html>
- Vinogradov, V. V., (1972). Russkiy yazık grammatičeskoye uçeniye o slove, Moskva: Vısşaya şkola. Erişim adresi: <https://studfiles.net/preview/1621458/>
- Vinogradov, V. V. (baş.red.). (1960). Grammatika russkogo yazıka, T. 1, "Fonetika i morfologiya", Moskva: Akademiya nauk SSSR